

Οι συμ-πληρωμές στο δημόσιο σύστημα υγείας ή κάνοντας πρόβα ενόψει ΓεΣΥ:

Η γνώμη των ασθενών

Η επιβολή τελών που καλούνται να πληρώσουν υπό μορφή συμπληρωμών οι χρήστες των υπηρεσιών υγείας στα δημόσια συστήματα, αποτελεί κοινή πρακτική για τους σχεδιαστές της πολιτικής υγείας στις περισσότερες χώρες. Τα τέλη χρησιμοποιούνται πρωτίστως για να μειώσουν τη ζήτηση (ελπίζοντας ότι θα αποθαρρύνουν τη λιγότερο αναγκαία) και δευτερευόντως για να αντλήσουν επιπλέον οικονομικούς πόρους. Η διεθνής βιβλιογραφία είναι πλούσια επί του θέματος, με υποστηρικτές και πολέμιους, με σοβαρά επιχειρήματα υπέρ και κατά σχετικά με τη σκοπιμότητα και τις συνέπειες από την επιβολή συμ-πληρωμών. Η Κύπρος μέχρι πρόσφατα ελάχιστα χρησιμοποίησε αυτό το «εργαλείο». Τον Αύγουστο του 2013, με την «ενθάρρυνση» και της Τρόικας, εισήγαγε κάποιες συμπληρωμές σε μια σχετικά περιορισμένη δέσμη υπηρεσιών της εξωνοσοκομειακής περίθαλψης.

Σκοπός της μελέτης αυτής ήταν η διερεύνηση και καταγραφή των στάσεων και απόψεων των ασθενών σχετικά με τις συμπληρωμές, όπως αυτές επιβλήθηκαν από την 1^η Αυγούστου 2013 σε κάποιες υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα, ενόψει και της εφαρμογής του Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓεΣΥ). Για την επίτευξη του σκοπού αυτού σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε συγχρονική μελέτη, με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 33 ερωτήσεων που απαντήθηκε από 885 ασθενείς-χρήστες του δημόσιου συστήματος υγείας.

Μερικά από τα ενδιαφέροντα ευρήματα της μελέτης είναι τα εξής: Παρά το ότι τρεις στους τέσσερις συμμετέχοντες δήλωσαν ότι θεωρούν τα επιβληθέντα τέλη *χαμηλά*, το 8,1% ανέφεραν ότι δανείστηκαν χρήματα για να τα πληρώσουν και το 8,2% ότι ενώ χρειάστηκε να επισκεφθούν τα τμήματα επειγόντων περιστατικών, δεν το έπραξαν λόγω των τελών που θα πλήρωναν. Επίσης βρέθηκε ότι: 1) τα χαμηλά εισοδήματα συσχετίζονται με υψηλότερα ποσοστά ασθενών που θεωρούν τα τέλη ως *υψηλά* ή *πολύ υψηλά* και με εκείνους που δήλωσαν ότι δανείστηκαν χρήματα για να τα πληρώσουν. Επίσης βρέθηκε ότι όσο πέφτει το εκπαιδευτικό επίπεδο τόσο αυξάνεται το ποσοστό εκείνων που θεωρούν τα τέλη *υψηλά* ή *πολύ υψηλά* και ότι οι άνδρες, οι ηλικιωμένοι και εκείνοι με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης συμφωνούν σε μεγαλύτερο βαθμό στην επιβολή τελών σε όλες τις υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα.

Οι απόψεις των χρηστών και γενικότερα η εμπειρία της επιβολής τελών στις υπηρεσίες υγείας του δημόσιου τομέα στην Κύπρο είναι σημαντικά και χρήσιμα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή του ΓεΣΥ, που πιθανολογείται ότι θα εισαγάγει πολύ υψηλότερα τέλη σε ένα μεγαλύτερο εύρος υπηρεσιών. Σε αυτή την περίπτωση θα χρειαστεί όχι μόνο επαρκής ενημέρωση των πολιτών, αλλά και πολύ καλύτερος σχεδιασμός, με περισσότερες εξαιρέσεις για συγκεκριμένες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και με μέγιστο ύψος τελών ανά άτομο ή οικογένεια, για να αποφευχθούν φαινόμενα καταστροφικών δαπανών για τα νοικοκυριά και υψηλά ποσοστά ανικανοποίητων αναγκών υγείας. Είναι επαρκώς τεκμηριωμένο ότι οι συμπληρωμές πλήττουν περισσότερο τα άτομα χαμηλού εισοδήματος και φτωχής υγείας, γι' αυτό και η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να συνδεθεί με την ικανότητα ενός ασθενή να πληρώσει, αλλά με τις πραγματικές ανάγκες υγείας που έχει.